

Viite: VM088:00/2024, VN/13506/2024
kirjaamo.vm@gov.fi

KIRJALLINEN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE MAKEISTEN JA SUKLAAN ARVONLISÄVEROKANNAN MUUTTAMISTA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

Kuluttajaliitto ry (jäljempänä ”Kuluttajaliitto”) on Suomen ainoa yleinen ja valtakunnallinen kuluttajien-, potilaiden ja sote-asiakkaiden edunvalvontajärjestö. Valtiovarainministeriö on pyytänyt useilta tahoilta lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi makeisten ja suklaan arvonlisäverokannan muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi. Kuluttajaliitto pitää erikoisena sitä, ettei se ollut kuultavien listalla esitysluonnosta koskien, vaikka lakiesityksellä on toteutuessaan runsaasti kuluttajavaikutuksia. Kuluttajaliitto lausuu joka tapauksessa kohteliaimmin he-luonnoksesta seuraavaa:

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolakia. Esityksen mukaan makeiset ja suklaatuotteet siirrettäisiin 25,5 prosentin suuruisen yleisen verokannan soveltamisalaan. Yleisen verokannan määrittämiseksi käytettäisiin yhdistetyn nimikkeistön nimikkeitä. Esityksen pohjana on kevään 2024 kehysriihipäätökset julkisen talouden vahvistamisesta. Esityksellä on kuluttajahintoja korottava vaikutus ja jos alv-korotus siirtyy täysimääräisesti kuluttajahintoihin, makeisten ja suklaatuotteiden hintojen arvioidaan nousevan 10,1 prosenttia. Hallitun esitysluonnoksessa todetaan, että kotitaloudet maksaisivat arvonlisäverotuottojen kasvusta 99 prosenttia. Huomioitavaa on myös, että nyt käsiteltävänä oleva lakiesitys ei ole ainoa arvonlisäverokantoja koskeva viime aikojen muutos vaan kuluttajien maksuvoimaa on jo heikennetty mm. useiden muidenkin tuoteryhmien arvonlisäverokantojen nostolla.

Kuluttajaliitto vastustaa makeisten ja suklaatuotteiden arvonlisäverokannan poikkeuksellisen suurta korottamista. Kuluttajaliiton teettämän kuluttajakyselyn (Aula Research 2025, n=1149) vastaajista jopa 24 % vastasi, etteivät oman kotitalouden kuukausittaiset elinkustannukset (sis. elintarvikkeet) voi nousta yhtään ilman, että kotitalous joutuu taloudelliseen ahdinkoon. Kuluttajaliitto haluaa myös nostaa esiin, että lakimuutosta ei perustella terveysvaikutuksilla ja esitysluonnoksessa jopa todetaan suoraan, että esityksen terveysvaikutukset arvioidaan mataliksi ja ne aiheutuvat todennäköisimmin ostovoiman madaltumisesta. Kyseessä on siis pelkästään valtiolle verotuloja hankkiva lakiesitys, jonka hinnan maksavat tavalliset kuluttajat. On myös juridisesti epäselvää, onko esitys ylipäätään EU:n neutraalisuusperiaatteen mukainen.

Esitysluonnoksessa todetaan tiedotusvälineissäkin esiin nostettu asia, että tämän kaltainen poikkeuksellinen ja yllättävä alv-korotus vaikuttaa yritysten investointipäätöksiin Suomeen. Lisäksi tiedotusvälineissä on aiemmin uutisoitu myös mm. pienten suklaa- ja makeisalan yritysten ahdingosta arvonlisäveromuutoksen johdosta. Kuluttajaliitto katsoo, että on kuluttajien etu, että Suomesta löytyy erikokoisia elintarvikealan yrityksiä ja yritykset investoivat Suomeen. Kuluttajaliitto pitää erittäin valitettavana, jos kuluttajien saatavilla oleva suklaa- ja makeistuotteiden tarjonta vähenee esityksen liitännäisvaikutusten johdosta.

Helsingissä 5.2.2025

Kuluttajaliitto ry
Julia Lumijärvi, juristi. OTM, HLL